

Підсумки роботи Басейнового управління водних ресурсів річки Тиса за 1 квартал 2023 року

Колектив Басейнового управління водних ресурсів річки Тиса за підсумками роботи за 1 квартал 2023 року забезпечив виконання наказу Держводагентства України від 30.12.2022 року № 153 «Про заходи щодо підготовки водогосподарсько-меліоративного комплексу до роботи в 2023 році» та наказу БУВР Тиси від 23.02.2023 № 16 «Про основні напрямки роботи та завдання з експлуатації водогосподарсько-меліоративного комплексу у 2023 році».

Водогосподарським комплексом Закарпатської області протягом звітного періоду використано кошти в сумі 31614,3 тис. гривень:

- за рахунок державної програми 2707050 «Експлуатація державного водогосподарського комплексу та управління водними ресурсами» - 20540,1 тис. грн., з них за рахунок загального фонду – 19912,8 тис. грн. (профінансовано 100% до ліміту) та за рахунок спеціального фонду – 627,3 тис. гривень;
- за рахунок впровадження проєктів міжнародної технічної допомоги – 10729,8 тис. гривень;
- за рахунок субвенції з місцевого бюджету державному – 344,4 тис. гривень.

Крім того, за рахунок коштів окремих суб'єктів господарювання виконано роботи, пов'язані з покращенням стану водних ресурсів у басейні річки Тиси на суму 26373,45 тис. гривень. Зокрема, це такі види робіт як заміна магістральних трубопроводів, реконструкція водопровідних мереж, тощо.

Протягом звітного періоду 2023 року БУВР Тиси забезпечило виконання ремонтно-доглядових робіт на міжгосподарській меліоративній мережі відповідно до запланованих заходів.

Виконано поточний ремонт за рахунок загального та спеціального фондів на суму 57,9 тис. гривень.

На внутрішньогосподарській мережі поточний ремонт виконано силами міжрайонних управлінь на суму 124,2 тис. грн. Земляні роботи на внутрішньогосподарській мережі виконані в обсязі 1,5 тис. м³.

За 1 квартал 2023 року виконано наступні ремонтно-доглядові роботи на міжгосподарській меліоративній мережі:

- вирубано 211,6 км чагарнику на каналах та дамбах;
- очищено від намулу 88 шт. ГТС, встановлено 22 шт. кілометрових і пікетажних стовпчиків, інформаційних та водоохоронних знаків, побілено та пофарбовано 33 шт. конструкцій ГТС;
- відремонтовано 2 рейкових гідропоста;
- проведено 1143 замірів на режимно-спостережній мережі.

Завдання з підготовки осушувальних меліоративних систем до роботи у 2022-2023 роках (з 01.10.2022 по 01.04.2023) виконано на 64% (підготовлено 99,5 тис. га при завданні 156,4 тис. га). Роботи з підготовки міжгосподарських

осушувальних систем до вегетаційного періоду будуть завершені в термін до 1 червня 2023 року.

У зв'язку з відсутністю фінансування роботи з капітального ремонту ГТС та внутрігосподарських мереж протягом I кварталу 2023 р. не виконували.

Гідрологічна ситуація у басейні р.Тиса контролюється в постійному режимі за допомогою АІВС «Тиса» та оперативних даних відомчих водомірних постів (на насосних станціях, шлюзах, водовипусках водосховищ). Встановлені оптимальні режими роботи водогосподарських систем та водосховищ комплексного використання, що відповідають правилам технічної експлуатації в період паводків та повеней.

Крім того, на виконання наказу Держводагентства України від 28.12.2022 року № 150 «Про пропуск льодоходу, повені та паводків у 2023 році» БУВР Тиси були виконані ряд заходів, зокрема відкориговані карти-схеми зон можливого затоплення; складено перелік можливих місць заторів льоду; визначено персональний склад та підготовлені до роботи відомчі аварійні бригади, плавзасоби, техніка і автотранспорт, пересувне насосно-силове обладнання.

З початку року на річках басейну Тиси спостерігалось 6 тало-дощових та дощових паводків з виходом води на заплаву та досягненням небезпечних відміток затоплення. Під час проходження паводкових хвиль в районі с. Липча Хустського району відбувся інтенсивний розмив лівого берегу на р. Ріка вище автомобільного мосту та руйнування берегового кріплення правосторонньої водозахисної дамби. У смт.Буштино Тячівського району аварійними бригадами Тячівського МУВГ, ДСНС та Буштинської територіальної громади своєчасно здійснено аварійно-відновлювальні роботи, завдяки чому вдалось відвернути загрозу руйнування (прориву) водозахисної дамби річки Тересва. На даний час дамба потребує проведення ремонтно-відновлювальних робіт. Паводковою хвилею на річці Тересва у верхній частині села Крива Тячівського району на лівобережній дамбі розмито мокрий відкіс та частково гребінь дамби загальною протяжністю 80 м.

Вже проведено обстеження пошкоджень водогосподарських споруд та складені відповідні акти.

За звітний період працювало від 4 до 15 стаціонарних насосних станцій. Станом на 01.04.2023р. перекачано 34,7 млн. м³ внутрішнього паводкового стоку, що дало можливість відвернути підтоплення на 37,9 тис. га сільськогосподарських угідь та 31 населеного пункту під час проходження січневих та лютневих паводків 2023 року.

Всього за I квартал 2023 року з метою забезпечення функціонування водогосподарсько-меліоративного комплексу БУВР Тиси використано 773,5 тис. кВт. год. електроенергії, у тому числі 711,0 тис. кВт. год. спожито насосними станціями, з них на перекачку паводкових вод 623,3 тис. кВт. годин.

Протягом 3-х місяців 2023 року в аварійно-відновлювальних та ремонтно-експлуатаційних роботах на міжгосподарській мережі були задіяні

механізми, якими виконано 6,3 тис.м³ земляних робіт на суму 265,6 тис. гривень.

БУВР Тиси та МУВГ за I квартал 2023 р. на спеціальні рахунки надійшло коштів в сумі 627,3 тис. грн., у тому числі надходження коштів від надання наступних платних послуг:

- обстеження господарських об'єктів та обладнання з наданням рекомендацій щодо розроблення заходів, спрямованих на зменшення негативного впливу гідрологічних явищ на стан водних об'єктів - 5,5 тис. грн.;

- видача розрахунків та рекомендацій з питань визначення ступеня впливу на водні об'єкти проєктованих споруд - 14,6 тис. грн.;

- відбір проб ґрунтів, мулу і донних відкладень, поверхневих, підземних, зворотних і стічних вод, вимірювання показників їх якості, визначення властивостей ґрунтів та сировини природного походження (пісок, глина, щебінь та гравій), що використовується для виготовлення будівельних матеріалів і керамічних виробів, вмісту в них радіонуклідів і солей важких металів - 147,2 тис. грн.;

- інженерні, гідрогеологічні, еколого-геологічні вишукування, проведення проєктних та топографо-геодезичних робіт, складання проєктно-кошторисної документації на будівництво, реконструкцію зрошувальних і осушувальних систем, водойм, протиерозійних споруд, проведення ремонтних, протиповеневих, культуртехнічних, планувальних робіт - 53,9 тис. грн.;

- буріння свердловин, тампонажна та санітарна обробка свердловин, вапнування і гіпсування ґрунтів, будівництво ставків та водойм, гідротехнічних і протиповеневих споруд, проведення днопоглиблювальних та піскоструминних робіт - 54,5 тис. грн.;

- послуги, пов'язані з ремонтом насосно-силового устаткування, машин і механізмів, виконанням робіт ремонтно-механічними, деревообробними майстернями та електротехнічними цехами і електролабораторіями, з використанням транспортних засобів та засобів зв'язку, які перебувають на балансі водогосподарських установ та організацій - 181,8 тис. грн.;

- послуги, пов'язані з виконанням земляних робіт - 104,7 тис. грн.;

- оренда майна - 65,1 тис. грн.;

Кошти спеціального фонду протягом звітнього періоду 2023 року в сумі 163,0 тис. грн. були направлені на покриття дефіциту бюджетних видатків.

Над виконанням заходів державної програми «Експлуатація державного водогосподарського комплексу та управління водними ресурсами» за I квартал 2023 року фактично працювали 519 чоловік.

Протягом I кварталу 2023 року водогосподарськими організаціями Закарпатської області перераховано до державного бюджету 302,5 тис. грн. та до місцевого -2510,6 тис. гривень.

Станом на 01.04.2023 року дебіторська заборгованість склала 45,2 тис. грн., а кредиторська – 31,5 тис. гривень.

По державній програмі 2707070 «Захист від шкідливої дії вод сільських населених пунктів та сільськогосподарських угідь, в тому числі в басейні р.

Тиса у Закарпатській області» на виконання доручення Держводагентства України від 21.12.2022 року № 5220/7/8/11-22 підготовлені пропозиції з розподілу бюджетних коштів на 2023 рік. На жаль, на сьогоднішній день, план заходів із захисту від шкідливої дії вод на 2023 рік не затверджено.

На виконання доручення Держводагентства України від 19.01.2023 року № 283/6/7/11-23 підготовлено розрахунки потреби у коштах за КПКВК 2707070 «Захист від шкідливої дії вод сільських населених пунктів та сільськогосподарських угідь, в тому числі в басейні р. Тиса у Закарпатській області» на 2024, 2025 та 2026 роки.

Крім того, з метою ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, що розпочалася 10-17 грудня 2022 року та тривала черговими хвилями впродовж до 18-21 січня 2023 року на території Закарпатської області, БУВР Тиси підготовлені та направлені до Закарпатської обласної військової адміністрації клопотання щодо виділення коштів в якості субвенцій з обласного бюджету державному на проведення невідкладних першочергових робіт за рахунок коштів фонду «Програми охорони навколишнього природного середовища Закарпатської області». Одночасно проведена робота і розпочате отримання субвенцій з місцевих бюджетів для забезпечення дольової участі української сторони у співфінансуванні міжнародної технічної допомоги Європейського Союзу.

Впродовж січня-березня 2023 року БУВР Тиси згідно з регламентами міжнародного співробітництва забезпечувало взаємне інформування сусідніх країн щодо водогосподарської, гідрометеорологічної ситуації та стану водних об'єктів. У рамках реалізації двосторонніх Міжурядових Угод проведена робота по підготовці до зустрічей з оцінки якості води та протипаводкового захисту з Угорщиною та Словаччиною.

На сьогоднішній день, БУВР Тиси продовжує впроваджувати заплановані заходи по чотирьох грантових контрактах - проектах міжнародної технічної допомоги (МТД), з яких у двох є головним бенефіціаром і у двох – партнером. Завдяки проекту *«Зміцнення транскордонної безпеки спільними заходами, спрямованими на запобігання паводків та затоплення внутрішніми водами у межиріччі річок Тиса і Тур»* вдалось реконструювати 9,5 км лівобережної дамби р. Тиса та виконати роботи з берегоукріплення протяжністю 703 м у Берегівському районі, які вже пройшли успішні випробування під час проходження паводкових хвиль у січні-лютому 2023 р. Крім того, в рамках проекту будується будинок відомчої садиби руслового ремонтера в с. Тисобикень, який буде використовуватись, зокрема для швидкого реагування та прийняття рішень під час проходження паводків у Берегівському районі.

В рамках проекту *«Створення транскордонної мережі моніторингу якості води в басейні Верхньої Тиси з подальшим розвитком і модернізацією спільної угорсько-української гідрографічної телеметричної системи»* передбачено реконструкцію та розширення існуючої мережі автоматизованих

станцій для проведення гідрометеорологічних спостережень на річках та інших водних об'єктах (АІВС- Тиса 2).

У рамках проекту *«Спільні заходи з попередження природних катастроф у транскордонному басейні р. Уж»* здійснено моделювання та картування загроз і ризиків в басейні р. Уж згідно з «Методикою розроблення карт загроз і ризиків затоплення», затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 28.02.2018 року № 153 з врахуванням кращих практик та досвіду Угорщини та Словаччини. Ця робота затверджена на засіданні міжвідомчої робочої групи із запровадження планів управління ризиками затоплення.

Також Берегівське МУВГ є партнером Проекту *«Комплексна стратегія управління наводками в басейні Верхньої Тиси»*, в рамках якого придбано експлуатаційну техніку, проведено дослідження ґрунтів в тілі дамби, проводяться роботи з очистки правобережної дамби річки Тиса від чагарнику.

Впровадження проєктів МТД дає хороші можливості у розвитку водного господарства, тому БУВР Тиси планує і надалі брати участь наступному програмному циклі Interreg NEXТ Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2021-2027 з метою отримання грантів ЄС.

На виконання наказів Держводагентства від 18.12.2020 року № 1105 щодо затвердження плану–графіку процесу розроблення проекту Плану управління річковим суббасейном річки Тиса (надалі ПУРСБ Тиси) та від 16.05.2022 року № 44 стосовно затвердження плану заходів спеціалістами БУВР Тиси розроблений розділ №6 «Економічний аналіз», №7 ПУРБ Дунаю, суббасейн Тиси «Огляд виконання програм або заходів, включаючи шляхи досягнення визначених цілей» та проєкт ПУРБ суббасейну Тиси.

Надалі проводиться детальний аналіз та узагальнення матеріалів щодо підготовки розділу 8 ПУРСБ Тиси «Повний перелік програм (планів) для району річкового басейну чи суббасейну, їх зміст та проблеми, які передбачено розв'язати: заходи, спрямовані на зменшення забруднення органічними речовинами (дифузні та точкові джерела); заходи, спрямовані на зменшення забруднення біогенними речовинами (дифузні та точкові джерела); заходи, спрямовані на зменшення забруднення небезпечними речовинами (дифузні та точкові джерела); заходи, спрямовані на покращення/відновлення гідрологічного режиму та морфологічних показників у разі порушення вільної течії річок, гідравлічного зв'язку між руслами річок та їх заплавами, гідрологічних змінах, модифікації морфології річок; заплановані інфраструктурні проєкти та заходи, спрямовані на зменшення їх впливу на стан поверхневих вод».

На виконання наказів Держводагентства України від 20.02.2013 року № 20 та наказу БУВР Тиси від 12.03.2013 року № 17, протягом I кварталу 2023 року залучено кошти суб'єктів господарювання в сумі 26373,5 тис. грн., які направлені на виконання заходів, пов'язаних з функціональними повноваженнями управлінь та розвитку водного господарства (використання

систем краплинного зрошення, комунальне господарство, влаштування сільських водопроводів тощо).

Станом на 01.04.2023 року до місцевих та районних бюджетів надходження коштів за надані в оренду водні об'єкти становлять 25,1 тис. гривень.

За даними ДФС у Закарпатській області за 2022 р. надходження плати за спеціальне використання водних ресурсів склало 16101,0 тис. грн. (за 2021 рік - 16400,0 тис. грн.).

На сьогоднішній день, розглянуто та надано сектору Держводагентства у Чернівецькій області (згідно наказу ДВА №26 від 13.02.23) 7 пропозиції щодо отримання дозволу на спеціальне водокористування.

Працівниками БУВР Тиси та міжрайонних управлінь водного господарства в рамках місцевих та загальнодержавних ініціатив проведено ряд заходів з благоустрою території області. Загалом, очищено, відновлено та впорядковано 4 питних природних джерел. Протягом 3-х місяців 2023 року на водотоках Закарпаття проводились обстеження та виявлено 7 несанкціонованих сміттєзвалищ та заторів про що БУВР Тиси щомісяця інформує Закарпатську обласну військову адміністрацію. Спільними зусиллями працівників Берегівського МУВГ та місцевого підприємства проведені роботи з ліквідації сміттевого затору на р. Іршава та очищення гирла внутрігосподарського каналу «К-1» від повалених дерев та побутового сміття.

На державному обліку за формою 2-ТП (водгосп) нараховується 395 підприємств і організацій.

Програма моніторингу довкілля у частині контролю якості поверхневих вод за гідрохімічними показниками по Закарпатській області за I квартал 2023 рік виконана. Відібрано 33 проб поверхневих вод та зроблено 882 вимірювань фізико-хімічних показників якості поверхневих вод басейну Тиси.

На виконання Програми державного моніторингу вод відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 №758 «Про затвердження Порядку здійснення державного моніторингу вод», наказу Державного агентства водних ресурсів України від 25.01.2023 №18 «Про впровадження Порядку здійснення державного моніторингу вод» відібрано 135 проб масивів поверхневих вод та передано у лабораторію моніторингу вод Західного регіону Дністровського БУВР на виконання вимірювань вмісту пріоритетних забруднюючих речовин, затверджених наказом Міндовкілля від 17.01.2023 року № 27.

Надходження коштів до спеціального фонду за виконання аналізів вод з підприємств-водокористувачів склали 147,2 тис. грн., при цьому відібрано 63 проби та виконано 1134 вимірювань.

У звітному періоді водогосподарські організації спрацювали без випадків виробничого травматизму, пожеж та ДТП.

З метою забезпечення стабільної роботи водогосподарсько-меліоративного комплексу та виконання державних функцій і завдань у II кварталі 2023 року необхідно:

1. Забезпечити безумовне виконання планових показників у частині власних надходжень, в тому числі з використанням автотранспортних засобів, машин і механізмів.

2. Нарощувати співпрацю з територіальними громадами області щодо залучення коштів, направлених на виконання заходів пов'язаних з функціональними повноваженнями управлінь та розвитку водного господарства.

3. Забезпечити виконання завдань та покращення технічного і естетичного стану об'єктів міжгосподарського меліоративного комплексу. Відповідно до наказу Держводагентства України від 30.12.2022 року № 153 «Про заходи щодо підготовки водогосподарського комплексу до роботи у 2023 році».

4. Забезпечити фінансування з будь-яких доступних джерел робіт з відновлення пошкоджених захисних споруд.

5. Продовжити підготовку розділів ПУРБ Тиси.